

Magyar Tudományos Akadémia
Ökológiai Kutatóközpont

KUTATÓKÖZPONTI SRATÉGIAI CÉLOK

2014-2015

Jóváhagyom:

Dr. Báldi András
főigazgató

2014.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	3
1. A Kutatóközpont küldetése	3
2. A stratégiai célok érvényesítése	3
3. Kutatási célkitűzések	3
4. Társadalmi-gazdasági hasznosság javítása, láthatóság növelése.....	5
5. Nemzeti Botanikus Kert célkitűzései	5
6. A működtetéssel és gazdálkodással kapcsolatos célkitűzések	5
7. Kooperációk	7
8. Előkészületek az EU H-2020 programjaira	7
9. Etikai elvárások	7
10. Humán erőforrás fejlesztés	7
11. Vendégház, szolgálati lakások hasznosításának elvei	8
12. Munkavédelem, munkabiztonság	10

BEVEZETŐ

A Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai Kutatóközpont (a továbbiakban: Kutatóközpont) stratégiai céljait a 2014. és 2015. évekre

- az Alapító okirat és
- a Szervezeti és Működési Szabályzat
- a Közalkalmazotti Szabályzat

figyelembe vételével - az intézetigazgatók és a gazdasági igazgató - egyetértésével a következők szerint határozom meg.

1. A Kutatóközpont küldetése, fő céljai

A Kutatóközpont fő feladata a kutatás, valamint a hazai élővilágot érintő kérdésekben a nemzet tanácsadójának lenni.

Az elkövetkező évek általános célkitűzése az ismertség és elismertség jelentős növelése:

- Láthatóság a nemzetközi tudományos életben, elsősorban rangos nemzetközi tudományos közlemények révén. Nemzetközi konferenciák szervezése, vagy szerepvállalás nemzetközi szakmai szervezetekben, bíráló bizottságokban (pl. EU, ENSZ szervezetekben), vagy folyóiratok szerkesztőbizottságaiban is jelentős láthatóságot biztosítanak.
- Elismertség a hazai tudományos életben, az ökológiának és az ÖK-nak rangot adni. Idetartozik az ÖK felelőssége a határokon is átnyúló magyar ökológiáért, mint az egyetlen, ökológiának dedikált hazai kutató intézmény.
- Hazai társadalmi szerepvállalás, a nemzet tanácsadójának lenni az élővilágot érintő kérdésekben. Jó példa a Balatonnal kapcsolatos kérdésekben a BLI-hez befutó média érdeklődés.
- Nemzeti Botanikus Kert értékeinek megőrzése, széleskörű megismertetése.

2. A stratégiai célok érvényesítése

Jelen dokumentumban foglalt **stratégiai célokat a vezetők a 2014-ben és 2015-ben kötelesek valamennyi döntésük során figyelembe venni**, az irányításuk alatt álló szervezeti egység munkáját úgy szervezzék, a döntési alternatívák közül azt a változatot válasszák, amelyik a stratégiai célkitűzések megvalósítását legjobban szolgálja.

3. Kutatási célkitűzések

- az ökoszisztéma-szolgáltatások ökológiailag legfontosabb területein – beporzás, természetes védekezés, talaj lebontás – kutatások indítása;
- a Pannon Ökorégió természetes és módosított állapotú folyói, tavai, szárazföldjei, valamint az erősen módosított akvakulturális, mező- és erdőgazdasági, ipari, és városi használatban lévő területei növény- és állatvilága fajösszetételének rendszeres vizsgálata;

- kiemelt fontosságot tulajdonítunk az erdőknek, amelyek alapvető ökoszisztéma szolgáltatásokat nyújtanak, biodiverzitásuk jelentős, és a társadalom is nagy értéknek tekinti. Az emberi beavatkozások erdőkre gyakorolt hatásának, a természetes erdődinamikának és a faállomány-erdei biodiverzitás közötti összefüggések vizsgálatának az ÖBI-ben, mint az erdőrezervátum kutatási program országos koordinátorának jelentős hagyományai vannak. Ezekre építve erősíteni akarjuk az erdőökológiai kutatócsoportot, mely jelenleg épít ki MTA Infrastruktúra 2013-as támogatással és a Pilisi Parkerdő Zrt.-vel közösen nagyléptékű terepi kísérleti infrastruktúrát. A meglévő hosszú távú mintavételeink folytatásával és a kísérleti infrastruktúra hatékony használatával magas szintű elemzéseket és várhatóan kiemelkedő nemzetközi publikációkat készítünk;
- a globális és lokális hatások miatt veszélyeztetett őshonos vízi- és szárazföldi fajok pusztulásának, és az idegen, egzotikus özönfajok megjelenésének jelzése, és a várható események tudományos alapú előrejelzése szimulált kísérletek alapján;
- az eukariota növény-, és állatvilág, valamint a prokariota kéalgák, baktériumok és vírusok faj- és genetikai gazdagság vonatkozásában a legmodernebb molekuláris biológiai módszerek bevezetése;
- a kutatóközpont számára új terület, az anatómiai szintű növényökológiai kutatások elindítása. A növényi adaptációk strukturális hátterének kutatása a különböző intézetek közötti együttműködés keretében egyaránt irányul vízi és teresztris ökoszisztémák élőlényeire;
- terepi kísérletek végzése, így a vízi ökoszisztémák működése mélyebb megértését szolgáló mezokozmosz kísérletek, szárazföldi klímaszimulációs illetve erdőkezelési kísérleti terület kialakítása;
- a Pannon Ökorégió vízi és szárazföldi élővilágára a XIX. század közepétől rendszeres minőségi és mennyiségi vizsgálati eredményeinek adatbázisba rendezése (ÖK EcoInformatics Lab);
- az időbeli változások elemzése, szimulált folyamatok modellezése, és különféle jövőbeli kockázatok (klíma folyamatok, mező-, erdő-, és akvakulturális módszerváltások) modellezése, alternatívák, scenáriók kidolgozása a döntéshozók számára, különös tekintettel az áradások hatásainak csökkentésére;
- az élővilág térbeli mennyiségi és minőségi eloszlása vonatkozásában nagy felbontású számítógép-vezérelt térinformatikai módszerek kidolgozása, bevezetése és alkalmazása;
- „Hungarikum” kutatások végzése, az Európai Unió Pannon biogeográfiai régiójaként jelentési kötelezettségek teljesítése, illetve ezekhez való kutatási evidenciákon alapuló hozzájárulás felhasználva az etnoökológia módszereit is;
- az eredmények hazai és nemzetközi publikálása;
- törekvünk a hazai és nemzetközi láthatóság növelésére, kezdeményezés, nemzetközi könyvkiadók által kiadott könyvekben vagy tanulmánykötetekben;
- „láthatóság növelése” érdekében részt venni szimpóziumok, nagyobb konferenciák szervezésében, szakmai társaságok és folyóiratok szervezőbizottságában;
- minél több kutatási pályázatban való részvétel, mely egyben pénzügyi stabilitást eredményez;
- kutatói teljesítmények rendszeres értékelése, növelése;

- a kutatómunka elősegítésére az eddigi sikeres cikkíró kurzusok mellett további kurzusok szervezése a fiatal kutatók számára, elsősorban statisztikai témákban (pl. advanced R kurzus).

4. Társadalmi-gazdasági hasznosság javítása, láthatóság növelése

- A Duna-kutatás jelentőségét az EU Duna Régió Stratégiája is kiemelten fontossá teszi. Erőfeszítéseket kell tenni, hogy a Duna illetve folyóinkhoz kapcsolódó társadalmi és média megkeresések a DKI-hez fussanak be, az intézet ismertségét és láthatóságát - hasonlóan a BLI-hez - növelni kell pl. a Duna Nap, a Joint Danube Survey nyílt napja, stb.
- A Nemzeti Botanikus Kert révén jelentős a láthatóságunk. A Megújítás 2012 keretében elkészült a Kert fejlesztési terve. A megvalósítandó intézkedések három téma köré csoportosíthatók:
 - „élményfokozás” 21. századi eszközökkel (QR kódok kihelyezése a wikimédiához, okostelefon applikációk, webkamerák, stb.);
 - látogatószám növelése;
 - kooperáció a helyi önkormányzattal (falusi turizmus, foglalkoztatás elősegítése).
- Mind a Nemzeti Botanikus Kertet Vácrátóton, mind a tihanyi székhelyünket kiváló adottságai szakmai rendezvények tartására predesztinálja. A Biodiverzitás és Ökoszisztéma-szolgáltatás Kormányközi Bizottság regionális konzultációja (2013. augusztus) után elkezdtük a híres Student Conference on Conservation Science konferenciák tihanyi „leány-konferenciáinak” szervezését (Cambridge, Peking, New York mellett).
- Saját telephelyen rendezett találkozók mellett további hazai és nemzetközi szakmai rendezvények szervezése (pl. Budapesten, SIL 2013, <http://www.SIL2013.hu>).
- A Nemzeti Botanikus Kertben az élőnövény gyűjtemény megőrzése, gondozása, fejlesztése, a taxonszám növelése, tematikus gyűjtemények kialakítása és fenntartása.
 - A botanikus kert látogató-barátabbá tétele elsősorban a látogatók kényelmét szolgáló fejlesztésekkel (pl. új pihenőhelyek kialakítása, a meglévők felújítása, pelenkázó kialakítása, italautomata elhelyezése).
 - Ismertségének növelése: honlap fejlesztése, kommunikációs munkatárs alkalmazása, csoportos vezetések számának emelése.
 - A belépődíjakkól származó bevétel növelése differenciált belépődíjak bevezetésével (hétvégén magasabb, szezonon kívül, illetve ha az üvegházak zárva vannak alacsonyabb belépődíj).

5. A működtetéssel és gazdálkodással kapcsolatos célkitűzések

Általános elvárás, hogy

- a működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan és eredményesen hajtsa végre;

- a gazdasági és adminisztratív működés határidejét be kell tartani. A kutatóközpont, ezen belül elsősorban a kutatási témavezetők és a gazdasági szervezet a határidőket betartva teljesítsék az elszámolási és átutalási kötelezettségeket;
- a szolgálati utat be kell tartani;
- a kutatóközpont megvédje erőforrásait a veszteségektől, károktól;
- ne kerüljön sor pazarlásra, visszaélésre, az eszközök és források rendeltetésellenes felhasználására;
- pontos és naprakész információk álljanak rendelkezésre a pályázatok elszámolásával, a Kutatóközpont működésével kapcsolatosan;
- a kutatók tevékenységüket saját, vagy csoportjuk kutatási pályázataiból, bevételeiből fedezzék,
- a Kutatóközpont tulajdonában levő eszközök (műszerek, hajók, gépjárművek) a leghatékonyabban legyenek kihasználva.

Konkrét célkitűzések:

- a Duna-kutató Intézet Hidro- és Növényökológiai, valamint Restaurációs- és Állatökológiai osztályának egy önálló épületben történő elhelyezése;
- a Duna-kutató Intézet üzemeltetési költségeinek felülvizsgálata; ennek részeként a személyi bővítésből eredő, megemelkedett dologi költségek (pl. VITUKI csoport elhelyezése, rezsije), illetve közös épületbe költözés esetén a működési költségek biztosítása;
- a belső szabályozásokban, a folyamatok tényleges végrehajtásában úgynevezett legjobb gyakorlat kialakítása;
- a gazdasági terület személyi állományának megerősítése, a jól teljesítők megtartása versenyképes jövedelem biztosításával, melynek forrását a pályázati bevételek biztosítják;
- prioritást élvez annak megszervezése, hogy a projektek pénzügyi elszámolása minél jobban nyomon követhető legyen;
- a vácrátóti geotermikus energia önkormányzatra és iskolafenntartóra eső költségének továbbhárítása;
- a közüzemi szolgáltatók versenyeztetése;
- a tárgyi eszközök, gépkocsik, műszerek jobb kihasználása. Megteremteni annak feltételeit, hogy az eszközök használata kutatócsoportok között hatékony legyen, pl. a gépjárműveknél levő online rendszer kiterjesztése révén. Idetartozik az elhasznált és nem megfelelő eszközök lecserélése is;
- az adminisztráció gördülékenyebbé tétele;
- a bevételek növelése külső megbízásos munkák által;
- a szolgálati lakások bérleti szerződéseinek felülvizsgálata;
- a közérdekű adatok nyilvánossá tétele.

6. Kooperációk

A kutatási paletta, illetve a felmerülő társadalmi kérdések sokszínűsége miatt szorosan együtt kell működni az MTA más intézményeivel, egyetemekkel. Ilyen együttműködések különösen:

- Az MTA SzBK-val közös pályázat (KTIA-OTKA).
- Az MTA ATK Növényvédelmi Intézetével számos kooperáció és megbízásos munka.
- Közös kutatásunk az MTA KRTK-val.
- Az EcoInformatics Lab pályázatunkhoz a CsFK Geodéziai és Geofizikai Intézet kapcsolódott, a scanning electron microscope felhasználásához a CsFK Földtani és Geokémiai Intézete, illetve több ELTE tanszék jelentkezett partnernek.
- Készülő nemzetközi pályázatunkban az MTA ATK TAKI konzorciumi partner.
- Bekapcsolódás az ELTE, SZIE, DE, PE és a PTE doktori iskoláinak oktatási és kutatóképzési feladataiba.
- közös pályázat az MME és a SZIE kutatóival a Svájci-Magyar Együttműködési program keretében.

7. Előkészületek az EU H-2020 programjaira

- Előzetes tájékozódás az MTA irányításával.
- Információgyűjtés pályázatfigyelő szakemberek bevonásával.
- Folyamatos kapcsolat a megfelelő pályázattíró céggel.

8. Etikai elvárások

Vezetők

A vezetőnek saját tevékenységén keresztül kell példát mutatnia, magatartásának azt kell tükröznie, hogy mi a helyes és követendő. A vezetői magatartásnak és gyakorlatnak kezdeményezőnek kell lennie a szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes munkavégzés érdekében.

Tudományos Kutatók

A Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai kódexe meghatározza a tudományos kutatóktól elvárt kötelezettségeket, melyeket a Kutatóközpont minden, tudományos munkakörben foglalkoztatott közalkalmazottja köteles betartani.

Valamennyi közalkalmazott

A Kutatóközpont valamennyi közalkalmazottjának a munkaköri feladatait a közalkalmazotti jogviszonyra vonatkozó szabályoknak, az MTA ÖK Közalkalmazotti Szabályzatának, az egyéb szakmai szabályoknak és szokásoknak, valamint a munkáltató utasításainak megfelelően, a közérdek figyelembevételével kell ellátnia.

9. Humán erőforrás fejlesztés

A Kutatóközpont valamennyi foglalkoztatottja közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkezik. Jogviszony létesítésükre, előmenetelükre, javadalmazásukra és jogviszony megszüntetésükre

- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény előírásain kívül

- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a Magyar Tudományos Akadémia irányítása alá tartozó költségvetési szerveknél, illetve más kutató- és kutatást kiegészítő intézeteknél történő végrehajtásáról szóló 84/2011. (V. 26.) Korm. rendelet előírásait is alkalmazni kell.

Új közalkalmazott foglalkoztatásakor a döntéseknek azon kell alapulniuk, hogy az alkalmazni kívánt személyek

- becsületesek-e (rendelkeznek 3 hónapnál nem régebbi hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal),
- rendelkeznek-e a megfelelő iskolai végzettséggel, szakmai képesítéssel, nyelvtudással (megfelelően igazolva),
- illetve szakmai gyakorlattal feladatuk végrehajtásához.

Tudományos kutatói munkakörben

- A kutatóknál a minőségi követelmény mellett – a törvény adta keretek között – a határozott idejű foglalkoztatás ösztönzi a jobb teljesítményt.
- A Kutatóközpont tudományos minősítő rendszere alapot teremt a feladatellátás minőségi javítására, a rosszul teljesítők kiszűrésére.
- Az intézetigazgatók évente felülvizsgálják a jelenlegi kutatócsoport struktúráját.
- A jelenlegi teljesítmény értékelési rendszerünk egyénekre koncentrált. Középtávú cél, hogy a kialakuló, már minőségileg megszürt kutatói állományból áttérjen, vagy legalábbis bevezesse az ÖK a kutatócsoportok értékelését.
- Célunk egy-egy szakterület kiemelkedő szakértőjét kutatásainkba integrálni.
- Utánpótlásunk biztosításának fő eszköze az MTA fiatal kutatói álláshelyek kerete.
- További ÖK Ösztöndíjas helyekkel kívánjuk kiegészíteni a fiatal kutatói álláshelyeket.
- Az ÖK honlapon TDK témákat fogunk meghirdetni, mely elősegíti a hallgatók bekapcsolódását munkáinkba.

Nem kutatói munkakörben

- A foglalkoztatáskor lehetőség szerint határozott időre kell kinevezni a közalkalmazottat.
- Egyes területeken (pl. könyvelés) a megfelelő emberek megtartására határozatlan idejű állást és a garantálnál magasabb jövedelmet kell biztosítani.
- Felül kell vizsgálni a régi – ám gyakran ésszerűtlen – szokásokat pl. a karbantartók, a portaszolgálat, kiegészítő személyzet, az asszisztencia feladatait illetően.
- Szakirányú továbbképzéssel, konzultációkkal kell elősegíteni a feladatellátás színvonalának növelését.
- Csökkenteni kell a gazdasági szervezetben a 2012-13-ban tapasztalt fluktuációt.

10. Vendégház, szolgálati lakások hasznosításának elvei

Tihanyi Vendégház, vendégszobák más telephelyeken

A Vendégház az Intézet vendégkutatóinak, szakmai konferenciák résztvevőinek elhelyezésére szolgál, és a szabad kapacitás függvényében szállodai szolgáltatást nyújt egy, elsősorban az MTA-hoz és a felsőoktatási intézmények kötődő szűkebb vendégkör számára. A más telephelyek vendégszobái kizárólag a kutatást segítik, ezen kívül csak a szolgálati lakásokban lakókhöz érkező látogatóknak adhatók ki, egyedi kérelemre.

- A vendégház konyhájának és éttermének működtetése külső vállalkozóval kötött szerződés alapján történik.
- A vendégházi (vendégszobai) szolgáltatás szabad kapacitása esetén az évente megállapított piaci térítési díjakból az adott intézet igazgatójának írásbeli engedélye alapján az alábbi kedvezmények adhatóak – a tihanyi vendégház esetén preferáltan a főszezonon kívül. Főszezonban a Tihanyi Vendégházban a nem kutatási célú, kedvezményes szálláskérések teljesítéséről az igazgató csak a tervezett érkezés előtt 1 héttel dönt a foglaltság figyelembevételével. Kedvezményes szálláskérés esetén az igazgató dönt, hogy a különböző szintű szálláslehetőségek közül melyiket tudja biztosítani.
 - a) Az intézet (nem az egyes kutatók!) meghívott vendégeinek az igazgató döntése alapján ingyenes elhelyezés adható.
 - b) MTA ÖK más telephelyein dolgozók, amennyiben a munkavégzés miatt kell az intézetben tartózkodnia a kedvezmény 90%. Ezt elsősorban pályázati forrásból kell fedezni.
 - c) MTA ÖK dolgozók szakdolgozó és doktorandusz hallgatói, ha munkavégzés céljából kérik a szállást: 90% kedvezmény.
 - d) MTA ÖK dolgozók által meghívott vendégkutatók, ha munka céljából kérik 30% kedvezmény;
 - e) MTA ÖK dolgozói és közvetlen hozzátartozói: 30% kedvezmény;
 - f) A BLI igazgatója saját hatáskörében 15% kedvezményt adhat az intézettel hagyományosan hosszú szakmai kapcsolatban álló, az intézet tevékenységét támogató, annak javát szolgáló személyeknek.
- A bevételnövelés további eszköze az eddiginél aktívabb marketing tevékenység (téli-és nyári egyetemek, diákcsoportok fogadása, szakmai programok szervezése, szorosabb együttműködés kialakítása a helyi szállókkal és panziókkal).
- A Vendégház berendezésének és felszereltségének színvonalát növelni kell.

Szolgálati lakások Tihanyban és Vácrátóton

- A Szolgálati lakásokra kötött bérleti szerződéseket felül kell vizsgálni, ha közös megegyezéssel a módosításuk nem lehetséges, akkor az eredeti szerződésben foglaltak szerint kell folytatni.
- 2013. után az új szerződéseket legfeljebb három év időtartamra lehet megkötni azzal, hogy a bérleti díj évenkénti megállapításának joga a Kutatóközponté.
- A bérleti díjat az új szerződések esetében telephelyenként egységesen kell megállapítani. A bérleti díj az MTA-ÖK Ingatlanhasználati Szerződés szerint a piaci árakhoz igazodik. Mivel azonban a szolgálati lakások biztosításának célja nem a haszonszerzés, hanem az itt dolgozó tudományos kutatók elhelyezése, és ezzel az Intézet alapfeladatai ellátásának elősegítése, a bérleti díjban ennek a körülménynek is tükröződnie kell.
- Amennyiben a bérlő 12 hónapra, vagy ennél hosszabb időre külföldön tartózkodik, a lakást vagy annak egy részét köteles kiüríteni és használatra visszaadni a Kutatóközpontnak, amennyiben közvetlen hozzátartozót nem érint.
- Vácrátóton ki kell alakítani és be kell rendezni egy megfelelő szintű apartmant, hogy elősegítse kiemelkedő külföldi (vagy hazai) kutatók akár huzamosabb idejű az ÖK-ban végzendő kutatómunkáját.

11. Munkavédelem, munkabiztonság

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében a Kutatóközpont az alábbi megelőzési stratégiát alakítja ki:

- intézkedéseket hoz a veszélyek elkerülésére, a munkavállalókat megfelelő utasításokkal látja el;
- törekszik a veszélyeket a keletkezési helyükön leküzdeni, hatásukat csökkenteni;
- a kollektív műszaki védelem elsőbbséget élvez az egyéni védelemhez képest;
- a műszaki fejlődés eredményeit alkalmazza, a veszélyest helyettesíti a veszélytelennel vagy kevésbé veszélyessel;
- figyelembe veszi az emberi tényezőt a munkahely kialakításánál, a munkaidő beosztásánál, a munkaeszközök és munkafolyamat megválasztásánál az esetleges káros hatásokat csökkenti, törekszik a munkavégzéssel járó pszichoszociális kockázatok csökkentésére;
- felméri és értékeli a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és keverékekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására.

Tihany, 2014. január 24.

Dr. Báldi András
főigazgató

